

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวรรณกรรมนั้น^{*} นับได้ว่าเป็นผลงานสร้างสรรค์ชนิดหนึ่งที่ได้รับ ความคุ้มครองภายใต้ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์หลาย ๆ ฉบับ และนับว่าเป็นงานลิขสิทธิ์ประเภทแรก ที่ได้รับความคุ้มครอง อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์กับงานสร้างสรรค์ประเภทอื่น ๆ อีกหลายอย่าง อาทิเช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง นักแสดง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ¹ เหตุที่งานสร้างสรรค์เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครอง ก็สืบเนื่องจากผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ความเพียรพยายามทุ่มเททั้งเวลาตลอดจนสติปัญญา ในการคิดสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งงานลิขสิทธิ์บางประเภทก็มีความจำเป็นที่จะต้องลงทุนด้วยเงินจำนวนมาก ดังนั้น รางวัลหรือผลตอบแทนที่เขาสมควรจะได้รับ ก็คือ การคุ้มครองปกป้องมิให้บุคคลอื่นเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ของเขาโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นจะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะแสวงหาผลประโยชน์ในงานลิขสิทธิ์ของตนตามที่กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองไว้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการทำซ้ำ ซึ่งเป็นสิทธิที่สำคัญที่สุดในการให้ความคุ้มครองภายใต้ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ทั่วโลก นอกจากนี้ผู้สร้างสรรค์งานก็ยังได้รับความคุ้มครองในสิทธิอย่างอื่นอีกมากมาย² สืบเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและ

---

^{*} งานวรรณกรรมที่ทำการศึกษาวิจัยนี้ มุ่งเน้นแต่เฉพาะงานวรรณกรรมประเภทสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น

¹ ปรอดตุมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.

² ปรอดตุมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

Right) อันพึงมีพึงได้ของผู้สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการทำซ้ำตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จากผลกระทบของพัฒนาการทางเทคโนโลยีเครื่องถ่ายเอกสาร นี้เอง ทำให้การคุ้มครองภายใต้ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ ตามที่เคยมีมาอย่างไม่เพียงพอที่จะนำมาเป็นมาตรการในการพิทักษ์ผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของผู้สร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนลิขสิทธิ์เมื่องานลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ถูกนำไปใช้”

ดังนั้นมาตรการอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้เพื่อทดแทนหรือบรรเทาความเสียหายในทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สร้างสรรค์ การจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์เมื่อมีการนำเอางานลิขสิทธิ์ไปใช้ก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่จะนำมาบรรเทาความเสียหาย และเป็นมาตรการเสริมในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น แต่การจัดเก็บค่าตอบแทนดังกล่าวโดยเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ละรายนั้นไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงเกิดการรวมตัวของผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ อาทิเช่น สมาคมนักเขียน สมาคมผู้ประกอบการพิมพ์เพื่อจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์และจัดสรรเงินค่าตอบแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานลิขสิทธิ์ที่ถูกนำไปใช้ และยังเป็นศูนย์กลางสำหรับผู้ที่ประสงค์จะนำเอางานลิขสิทธิ์ไปใช้มาขออนุญาต ตลอดจนชำระค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 3

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการนำเอางานวรรณกรรมไปทำซ้ำ ด้วยวิธีการถ่ายสำเนาโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์งาน โดยในต่างประเทศจะมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมเพื่อจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำซ้ำผ่านทางเครื่องถ่ายเอกสาร โดยคิดอัตราค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมตามจำนวนหน้าที่ทำการถ่ายสำเนาหรือทำซ้ำ ซึ่งองค์กรเหล่านี้มีการจัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายและได้รับความนิยมน้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ และได้รับการสนับสนุนจากผู้สร้างสรรค์ ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจากการทำซ้ำงานวรรณกรรม

สำหรับประเทศไทยเรานั้นการจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรมผ่านทางเครื่องถ่ายเอกสาร โดยองค์กรจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์นั้นยังเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องศึกษาข้อมูล ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากการก่อตั้งองค์กรจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรมของต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดตั้งองค์กรฯ ดังกล่าว ของไทยต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการในการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในรูปแบบขององค์กรที่เป็นตัวแทนในการจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรม
2. ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กรจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรมสำหรับประเทศไทย
3. เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดตั้งองค์กรการจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรมสำหรับประเทศไทยในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งที่จะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับหลักการจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรม ซึ่งการทำซ้ำในที่นี้มีความมุ่งหมายถึงการทำซ้ำด้วยเครื่องถ่ายเอกสาร และงานวรรณกรรมที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงนั้น มุ่งเน้นแต่งานวรรณกรรมประเภทสิ่งพิมพ์เท่านั้น ซึ่งจะไม่ก้าวล่วงถึงงานวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ โดยศึกษาถึงรูปแบบขององค์กรฯ การดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรมของต่างประเทศ ซึ่งจะเน้นที่องค์กรจับเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำงานวรรณกรรมของแต่ละประเทศรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจะศึกษาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมใน

การจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรมสำหรับประเทศไทย ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งองค์กรฯ ดังกล่าว และวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียในการจัดตั้งองค์กรฯ ดังกล่าวด้วย

1.4 สมมติฐาน

ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ควรมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากการทำางานวรรณกรรมโดยผู้อื่นในลักษณะต่าง ๆ แต่การจัดเก็บโดยเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ละรายย่อมไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าของลิขสิทธิ์จึงควรมีองค์กรรองรับเพื่อการจัดเก็บซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายรองรับและมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรมแล้ว ในประเทศไทยกฎหมายลิขสิทธิ์ได้เปิดช่องให้มีการจัดตั้งองค์กรการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรม แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ต้องแก้ไข

1.5 วิธีกรวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเอกสารโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักกฎหมายของต่างประเทศ และข้อมูลจากบทความวารสาร และการอภิปรายในที่ต่าง ๆ วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กรบริหารกรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรม รวมถึงถึงกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งและกรบริหารกรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงพัฒนาการรูปแบบของการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรม
2. เป็นแหล่งข้อมูลที่จะใช้ศึกษากรณีที่จะมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำางานวรรณกรรมสำหรับประเทศไทยในอนาคต
3. ได้เรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ ของประเทศอื่น